

PARTICIPAREA JUDEȚELOR BOTOȘANI, DOROHOI, SUCEAVA, NEAMȚ ȘI IAȘI LA EXPOZIȚIA UNIVERSALĂ DE LA PARIS DIN ANUL 1900

CLEOPATRA IONESCU

Ca răspuns la invitația Republicii Franceze din anul 1895, de a participa la Expoziția Universală de la Paris din anul 1900 și ca urmare a circulării Ministerului Agriculturii, Comerțului, Industriei și Domeniilor, înaintată prefecturilor județene, alături de alte județe din țară, au răspuns prezent și locuitorii județelor Botoșani, Dorohoi, Suceava, Neamț, și Iași.

Pe plan județean s-au constituit comisii pentru depistarea, stringerea și păstrarea pieselor, care aveau să ia drumul Parisului, din care făceau parte secretarii și cite un impiegat de la prefectură. Din partea ministerului mai sus menționat a fost delegat Al. I. Ghica¹. Pentru selectarea exponanților au fost formate două jurii, unul la județul respectiv și cel de al doilea la București.

Exponatele României au fost împărțite în 17 grupe și 89 clase, structurate în sectoarele: economice, învățământ, sănătate, știință² și altele.

Agricultura a fost reprezentată pe un teren în suprafață de 180 m.p., pe cuprinsul căruia se afla gospodăria unui țaran înstărit. Locuința era construită din lemn de brad, acoperită cu șindrilă. Împrejurul acesteia erau grupate rafturi cu polite, pe care erau așezați știuleți de porumb cu boabe roșii, galbene și albe și din speciile cinguantin, pygnolet, dinte de cal și moldovenesc, snopi de grâu, orz, ovăz, mei, legume uscate și semințe. În vitrine au fost expuse: grâu ceacir, de ghircă, de arnău³. Sortimentele de mălai, făină și din produsele acestora au fost bogat reprezentate, evidențiindu-se spiritul fabricat din cereale și din cartofi produs de Leon Juster de la Deleni, H. Costiner de la Corni și Costiner din localitatea Dumbrăveni⁴. De asemenea vinurile din Moldova de Sus și în special vinul de Cotnari, au fost bine reprezentate în expoziție.

1. Dimitrie Ollănescu, *Raport la expoziția din 1900 de la Paris*, București, 1901, p. 23, 24, 25, 52.

2. Dimitrie Ollănescu, *România și expoziția universală de la Paris din anul 1900*, Imprimeria Statului București, 1901, p. 14, 19-22.

3. Direcția Generală a Arhivelor Statului (D.G.A.S.), fondul Ministerul Culturii și Instrucțiunilor Publice (M.C.I.P.), dos. 239/1900, f. 136, 143.

4. *Ibidem*, f. 143, 179.

Au fost expuse țesături de in, cînepă, bumbac, lînă, mătăsuri, de la Fabrica din Neamț, fondată de Mihail Kogălniceanu în anul 1835 și de la locuitorii satelor, la care se adaugă broderii țărănești, piese de port și diverse obiecte⁵ lucrate cu mîgală și măestrie.

Prelucrarea lemnului, străveche îndeletnicire a locuitorilor din această parte a țării este ilustrată prin piese de roterie, cofițe, donițe, etc. după cum se poate vedea și din anexe. Și-au adus contribuții importante de lîngă locuitorii din sate și o parte din școlile din aceste județe, și, școlile de arte și meserii, din București, Iași și Bucium⁶ (jud. Iași).

Un loc important l-a ocupat standul cu piesele lucrate în metal, bastoane de alamă, trîmbițe, etc., la care au expus Frații Astany și Școala de Meserii din Iași⁷.

La grupa Educația copilului : învățămînt primar, școli de adulți, au fost expuse obiecte, planuri de școli, fotografiile, din publicațiile Ministerului Cultelor și Instrucțiunilor Publice, manuale școlare, printre care și manualul de geografie a județului Suceava. În istoricul întocmit, primăriile din orașele București și Iași au arătat progresul realizat de școli în special în secolul al XIX-lea⁸. Demn de reliefat este și participarea școlilor cu caiete unice, caiete de desen, obiecte lucrate din nuiete, paie, carton, sculptură în lemn ș.a. Din învățămîntul superior menționăm : Facultatea de Medicină, Institutul de Anatomie și sala de disecții din Iași, care au participat cu 11 piese⁹, folosite la orele de curs și de studiu de către profesori și studenți.

Exponatele României s-au bucurat de aprecierea publicului, specialiștilor și a juriului internațional, primind 1086 recompense, dintre care 45 mari premii, 224 medalii de aur, 354 medalii de argint, 314 medalii de bronz și 149 mențiunea oncrabilă. Printre acestea menționăm „marele premiu“, care a fost acordat Societății de mori Abramovici din Botoșani, Ministerului Agriculturii, pentru vinurile din podgoriile Cotnari, Dealul Mare, și Iași, vinului roșu din pepinierele statului și a diferitelor sortimente ca Fetească, Sauvignon, Cabernet ș. a. Medalia de aur a fost acordată, județului Suceava pentru colecția de cereale, Epitropiei Sfîntului Spiridon din Iași, și Primăriei orașului Iași, pentru piesele expuse de învățămîntul primar și de adulți. Medalia de argint a fost primită de Sima Brad pentru vinurile din podgoria Cotnari, recolta anului 1882, și de Comisia expozițională din Iași pentru cereale. Medalia de bronz a fost acordată lui Iacobovici pentru vinurile din podgoriile Uricni și Cotnari, din producția anului 1882, Societății de medicină din

5. Tabelul recompenselor obținute de români la expoziția universală de la Paris, 1900, Instit. de Arte Grafice Eminescu, București, 1901. p. 13.

6. Dimitrie Ollănescu, *Raport...*, p. 210.

7. *Idem*, p. 231.

8. D.G.A.S., (M.C.I.P.), dos. 239/1900, f. 119.

9. *Ibidem*, f. 242.

Iași și expoziției colective a mătasurilor române reprezentată de Mihai Mintilescu din Iași¹⁰.

Important de reliefat este și faptul că statul român a acordat suma de 12.000 lei lui George Enescu, profesorului Dinicu de la Conservatorul din București, care împreună cu quartetul român au mers la Paris, dând audii muzicale, făcând și pe această cale cunoscută muzica noastră peste hotare¹¹.

ANEXE

MINISTERUL CULTELOR ȘI INSTRUCȚIUNILOR PUBLICE
SERVICIUL EXPOZIȚII

T A B E L

obiectele selecționate și trimise la depozitul central pentru a fi expediate la Paris și așezate în compartimentul „Educație și învățămînt“

I

Județul Botoșani

Nr. crt.	Comuna	Obiectul	Localizarea în prezent
1.	5 șervete	Dumbrăveni	sat, comună, jud. Suceava
2.	4 bucăți de pînză cu vergi	Dumbrăveni	idem
3.	2 table se gogoși	Dumbrăveni	idem
4.	2 table de gogoși cu cîte două sculuri	Dumbrăveni	idem
5.	1 sticlă îmbrăcată în rafie	Sulița	sat, comună, jud. Botoșani
6.	6 pripoane de fringhii diferite grosimi	Tudora	sat, comună, jud. Botoșani
7.	2 chingi.	Idem	idem
8.	1 batistă mătase roșie	Dumbrăveni	sat, comună, jud. Suceava

D.G.A.S., fondul M.C.I.P., dos. 239/1900, f. 197v.

10. Dimitrie Ollănescu, *Raport...*, p. 279, 280, 432, 427, 448; *Tabelul recompenselor obținute de români la expoziția universală de la Paris, 1900...*, p. 15; D.G.A.S., fondul M.C.I.P., dos. 239/1900, f. 119.

11. D.G.A.S., fondul M.C.I.P., dos. 278/1899, f. 20.

Școli, Județul Botoșani

Nr. crt.	Numele elevului	Obiectul	Școala	Localizarea în prezent
1.	Gheorghe Năstasă	1 caiet unic	Școala nr. 1 băieți Botoșani	Botoșani
2.	Ion Scurtu	1 caiet și 2 desene	Idem	Idem
3.	D. Simionescu	1 caiet unic	Școala nr. 3 băieți Botoșani	Idem
4.	N. D. Teodorescu	Idem	Idem	Idem
5.	Olga Rus	Idem	Școala nr. 1 de fete Botoșani	Idem
6.	Ștefania Ruchel	Idem	Școala nr. 2 de fete Botoșani	Idem
7.	Al. V. Gheorghiu	Idem	Școala de băieți Hirlău	or. jud. Iași
8.	Ana N. Dimitrie	Idem	Școala de fete Hirlău	Idem
9.	C. C. Popa	1 caiet unic	Școala din Deleni	sat, comună, jud. Iași
10.	Hermna Goldemberg	Idem	Școala de băieți din Ștefănești	sat, comună, jud. Botoșani
11.	Marcu Hofman	Idem		Idem
12.	C. Crupenschi	1 caiet desen	Școala de băieți Hirlău	or. jud. Iași
13.	Crețu D. Soltia	Idem	Școala din Orășeni	comuna suburbană Curtești, municipiul Botoșani
14.	Ion Mahotă	1 caiet desen	Școala din Călinești	sat, comuna Bucecea, jud. Botoșani

Județul Dorohoi

Nr. crt.	Numele persoanei	Obiectul	Localitatea	Localizarea în prezent
1.	Crișinoiu Alexandru	1 sfeșnicar de papură	Zămostea	sat, com. jud. Suceava
2.	Ionescu Elena	Idem	Idem	Idem
3.	Ceacîrnu N. și Motoschi C.	1 pălărie de paie	Broseăuți	sat, com. jud. Botoșani
4.	Beșlic Dimitrie	2 ghiozdane de carton	Hănțești	sat, com. Adîncata jud. Iași
5.	Mihailovici Const.	1 ghiozdan de pinză	Idem	Idem
6.	Ichim D. Vasile	1 ghiozdan de carton	Tg. Bucecea	Jud. Botoșani
7.	Pantagiu M.	1 scaun de grădină cu etamină brodată	Turcata	—
8.	Burlă Ion și Cărauși Gheorghe	1 călimară de lemn cu paie	Mogoșești	Mogoșești-Siret jud. Iași
9.	8	1 sticlă în liber	Zămostea	sat, com. jud. Suceava

D.G.A.S., fondul M.C.I.P., dos. 239/1900, f. 108 v-109.

Județul Neamț

Nr. crt.	Obiectul	Localitatea	Localizarea în prezent
1.	1 coș de nuiele	—	—
2.	1 coș de birou, de paie și nuiele	—	—
3.	1 doniță	Bicaz	Bicaz, jud. Neamț
4.	1 doniță cu capac	Bicaz	Bicaz, jud. Neamț
5.	1 năvod mic	Rosnov, com. Slobozia	

D.G.A.S., fondul M.C.I.P., dos. 239/1900, f. 110.

5

Orașul Piatra Neamț, Județul Neamț

1. Școala profesională din orașul Piatra a participat cu o cămașe de noapte brodată.

D.G.A.S., fondul M.C.I.P., dos. 239/1900, f. 104.

6

Județul Suceava

Nr. crt.	Obiectul	Localitatea	Localizarea în prezent
1.	1 coș de paie	Broșteni	sat, com. jud. Suceava
2.	1 coș de paie alb	Idem	Idem
3.	1 coș de nuiele	Bogdănești	Idem
4.	1 coș de nuiele cu capac	Mălini	Idem
5.	1 evantai de paie	Lunca Pașcani	localitate componentă or. Pașcani, jud. Iași
6.	1 cofiță cu capac	Baia	sat, com. jud. Suceava
7.	1 cofiță fără capac	Idem	Idem
8.	1 butoiaș cu dop	—	—
9.	1 butoiaș	Mălini	sat, com. jud. Suceava
10.	1 perie mică	Miroslăvești	sat, com. jud. Iași

D.G.A.S., fondul M.C.I.P., dos. 239/1900, f. 111.

7

Județul Iași

Nr. crt.	Numele și prenumele	Obiectul	Localitatea	Localizarea în prezent
1.	Lupu Vasile	1 coș de paie de perete, cu capac	Golcești	
2.	Roșu Constantin	1 pălărie de paie	Mînzătești	com. Bosia, jud. Iași
3.	Școala primară	1 pălărie de paie	Idem	Idem
4.	—	2 plăci de carton cu gogoși	Prigoreni	com. suburbană Tg. Frumos jud. Iași
5.	—	2 plăci de carton cu un scul de borangie	Idem	Idem
6.	—	1 placă de carton cu un scul de borangie din care a ieșit fluturele, prefăcut în mătase	Idem	Idem
7.	—	2 table cu 2 sculuri de borangie	Idem	Idem
8.	—	1 tablă cu 2 sculuri de borangie		Idem

D.G.A.S., fondul M.C.I.P., dos. 239/1900, f. 109.

8

Școala Normală Vasile Lupu din Iași

1. 2 coșuri de nuiele, pentru birouri.
2. 1 coș de paie pentru lucru.
3. 1 coș de paie cu capac.
4. 2 pălării de paie.
5. 1 coș de paie pentru lucru.
6. 1 cutie de carton.
7. 2 volume (cărți) legate cu piele.
8. 1 cutie cu 14 tipuri geometrice.
9. 1 ramă sculptată cu modele.
10. 1 cutie de lemn sculptat.
11. 1 tăbliță cu margini sculptate.

D.G.A.S., fondul M.C.I.P., dos. 239/1900, f. 120

9

Școala profesională din Iași

a participat cu următoarele piese : 1 șorț brodat, 1 cămașă de noapte bărbătească, 1 cămașă de zi, 1 batistă.

D.G.A.S., fondul M.C.I.P., dos. 239/1900, f. 120.